טז: מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

והלכתא כרב **פפא**. אין למחוה להכא קי"ל פרוץ כעומד מותר וכפ"ב דחולין (ד' כט.) מסיק לכ"ע ממלה על ממלה אינו כרוב ומיימי עלה הכיא דמגור והכא לא מיימי לה ושמא יש לחלק בין מחיצות לאיסור וטומאה:

אי מוקי לה בי מיצעי הוה ליה עומד מרובה על הפרוץ מב' רוחות. ולא הוה ליה עומד משום דאתי מחיצה דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה לעילאי [ט] וקשה להסר מקולי דאכמי נעביד פחות מג' וחכל משהו ופחות מג' וחלי וחכל משהו ופחות מג' וחכל חלי טפח ומשהו ולמה לי עוביו יתר על טפח ושמא בענין זה אמי למיטעי:

עירב

אתאן לרבן שמעון בן גמליאל דאמר [ט] פחות מארבעה לבוד דאי רבנן משלשה ועד ארבעה שלשה וארבעה חד הוא [י] אמר אביי מדרישא רבנן סיפא נמי רבנן ומודו רבנן דכל למישרא כנגדו אי איכא מקום ארבעה חשיב ואי לא לא חשיב רבא אמר מדסיפא רבן שמעון בן גמליאל רישא נמי רבן שמעון בן גמליאל [א] וכי אמר רבן שמעון בן גמליאל אמרי' לבוד [יא] הנ"מ למעלה אבל למטה הוה ליה כמחיצה שהגדיים בוקעין בה לא אמרי' לבוד תא שמע [יב] דפנות הללו שרובן פתחים וחלונות מותר ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ שרובן סלקא דעתך אלא שריבה בהן פתחים וחלונות מותר ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ הא כפרוץ אסור תיובתא דרב פפא תיובתא והילכתא כוותיה דרב פפא [יג] תיובתא והילכתא אין משום דדייקא מתני' כוותיה דתנן לא יהיו פרצות יתירות על הבנין הא כבנין מותר: **מתני'** [יד] מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה ובלבד שלא יהו בין חבל לחבירו שלשה טפחים שיעור חבלים [טו] ועובריין יתר על טפח כדי שיהא הכל עשרה טפחים מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה טפחים בשיירא דברו דברי ר' יהודה [טז] וחכמים אומרים אין דברו אלא בהווה כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה דברי רבי יוסי בר' יהודה [יז] וחכמים אומרים אחד משני דברים: **גמ'** אמר רב המנונא אמר רב הרי אמרו עומד מרובה על הפרוץ בשתי הוי עומד בעי רב המנונא בערב מאי אמר אביי תא שמע שיעור חבלים ועוביין יתר על טפח שיהו הכל עשרה טפחים ואי איתא למה לי יתר על טפח ליעביד פחות משלשה וחבל משהו פחות משלשה וחבל משהו פחות מארבעה וחבל משהו ותיסברא האי פחות מארבעה היכא מוקים ליה אי מוקים ליה תתאי הוה ליה כמחיצה שהגדיים בוקעין בה אי מוקים ליה עילאי אתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה אי מוקים ליה במיצעי הוה ליה עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות שמעת מינה עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות הוי עומד אלא רב המנונא הכי [יח] קא מיבעיא ליה כגון דאייתי מחצלת דהוי ז' ומשהו וחקק בה ג' ושבק בה ד' ומשהו ואוקמיה בפחות מג' רב אשי אמר מחיצה תלויה איבעיא ליה [יט] כדבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקלו חכמים במים: מקיפין בקנים וכו': בשירא אין ביחיד לא והתניא ר' יהודה אומר כל מחיצות שבת לא התירו ליחיד יותר מבית סאתים כדאמר רב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אביי לא נצרכא אלא ליתן להן כל צרכן ה"נ ליתן להן כל צרכן היכא איתמר דרב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אביי אהא דתנן כל מחיצה שאינה של שתי וערב אינה מחיצה דברי ר' יוסי בר' יהודה ומי א"ר יוסי בר' יהודה הכי והתניא אחד יחיד ואחד שיירא לחבלים ומה בין יחיד לשיירא יחיד נותנין לו בית סאתים שנים נותנין להם בית סאתים ג' נעשו שיירא ונותנין להן בית שש דברי ר' יוסי ברבי יהודה וחכמים אומרים אחד יחיד ואחד שיירא נותנין להן כל צרכן [כ] ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי אמר רב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אביי לא נצרכא אלא ליתן להן כל צרכן: דרש רב נחמן משום רבינו שמואל יחיד נותנין לו בית סאתים ב' נותנין להו בית סאתים ג' נעשו שיירא ונותנין להן בית שש שבקת רבנן ועבדת כר' יוסי ברבי יהודה הדר אוקים רב נחמן אמורא עליה ודרש [כא] דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידי ברם כך אמרו [כב] יחיד נותנין לו בית סאתים שנים נותנין להן בית סאתים שלשה נעשו שיירא ונותנין להן כל צרכן

רישא

שלשה לו יותר מיבעיא ליה לרב המנונא לי מבטל לעומד לפרוץ [כג] שמתחתיו הואיל ופחות ממנו לו לא: **אלא במים**. להתיר למלאות כגון גזוטרא שהיא למעלה מן המים בפרק כילד משמתפין (נקמן ד' פז:): **כל מחילות שבם**. כהנך מחילות רעועות שהן דשתי לו דערב קאמר שהתירום לרבים ע"י הדחק: **לא הסירום ליחיד**. לי הקיף בהן יותר מבית סאתים ואף על גב שהוקף לדירה שהרי לדור בהן בגלילי שבת הא בית סאתים מיהא שרי: **ליתן להן כל צרכן**. דהא דקאמר רבי יהודה בשיירא דברו ולא ליחיד ליתן לו כל צרכו בהנך מחילות קאמר אבל בית סאתים ולאי יהבינן ליה הואיל ולדירה הקיפה ובהא שיירא עדיפא דיהבינן להו כל צרכן: **לחבלים**. מותר בהיקף חבלים אע"פ שאין כאן אלא ערב: **נוחבים לו בית סאתים**. במחילה זו אבל **במחילה** מעלייתא כמה דבעי: **אלא יהא בית סאתים פנוי**. אלא יקיפו יותר מבדי צרכן בית סאתים: **ליתן להם כל צרכן**. הא דקאמר רבי יוסי דמתני' דאיה מחילה לכל צרכן אבל מחילה היא לבית סאתים לאחד ולבית שם לשיירא:

רישא

שנים נותנין להם בית סאתים. כמאן, כר' יוסי בר' יהודה' תואיל ואבוה קאי כוותיה, דתניא ר' יהודה' אומר במחיצות שבת לא התירו ליחיד אלא בית סאתים. (ועוד) שלשה נעשו שיירא ונותנין להן כל צרכן.

עין משפט נר מצוה

קד א ב ג מיי' פט"ו מהל' שבת הל' יח סמג עשין רנבן ח טוש"ע א"ח סי' שסב ס"י:
קה ד ה מיי' שם הל' יג סמג שם טוש"ע א"ח סי' שם סעיף ח:

רבינו חננאל

ת"ש דפנות הללו שריבה בהן פתחין וחלונות כשיירין וכלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ. תיובתא דרב פפא תיובתא. והילכתא כרב פפא דפרוץ כעומד מותר, משום דדייקא מתני' כוותיה. דקתני לא יהו פרצות יתירות על הבניין, יתירות הוא דאסיר הא כבנין שרי. ואף על גב דסלקא בתיובתא. מתני' מקיפין שלשה חבלים כו'. בעי רב המנונא עומד מרובה על הפרוץ בשתי ודאי הוי עומד בערב מאי. כגון דאייתי מחצלת שבעה ומשהו וחקק בה שלשה ושבק בה ארבעה מלמעלה ומשהו מלמטה ושלשה באמצע, ולא איפשיט. ואתינן למיפשטא מיהא, ת"ש שיעור חבלים עוביין יתר על טפח כדי שיהא הכל י' טפחים כו'. רב אשי אמר מחיצה תלויה ואביעיא ליה, ופשטא אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקלו חכמים במים. מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו ג' טפחים, בשיירא דברו דברי ר' יהודה'. ואקשינן בשיירא אין ביחיד לא, והתניא ר' יהודה' אומר במחיצות לא התירו ליחיד אלא בית סאתים שהן ע' אמה ושיריים הנה דין זה של מחיצות אפי' ליחיד, ופרקינ' מתני' דקתני בשיירא ולא ליחיד ליתן להן כל צורכן. פי' קסבר ר' יהודה' לשיירא נותנין לה כל צורכה אבל ליחיד אין נותנין לו אלא בית סאתים בלבד, וכדרב ביבי דאמר (בהא) [אהא] דתנן כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה, דברי ר' יוסי בר"ר. אינו והא תניא אחד יחיד ואחד שיירה בחבלים, ומה בין יחיד לשיירא יחיד נותנין לו בית סאתים, שנים נותנין להם בית סאתים, שלשה נעשו שיירא, ונותנין להם בית שש, דברי ר' יוסי בר' יהודה. וחכמי' אי' אחד יחיד ואחד שיירא נותנין להם כל צורכן, ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי, הנה ר' יוסי בר' יהודה מתיר במחיצה אע"פ שאינה של שתי ושל ערב. ופריק רב ביבי אין שתי בלא ערב אי ערב בלא שתי הויא מחיצה, מיהו אין נותנין לשיירה כל צורכה עד שתהא מחיצה עשויה שתי וערב. דרש רב נחמן [חצר] שתשמישה לאויר יחיד נותנין לו בית סאתים, כחצר המשכן שהוא ק' אמה על נ' רוחב והו בית סאתים, ונקראת חצר והיא עמודים ועליהן קלעים כדרך הולכי מדברות, לפיכך למדי מן המשכן.

מסורת הש"ס

ט) [נעיל ט. וש"נ], כ) [נעיל יד:], ג) [נעיל יח.], ד) [נעיל י. וש"נ], ה) [נ"ל עוביין וכן איתא נמצאה שבמשנ"ת וביבי ומכר"ן], ו) [כס"ת: היכי], ז) שבת קא. [נעיל יב. ולקמן מח. פו:], ח) [שבת סג: וש"נ], ע) כס"ת: היכי, י) כס"ת: מבטל עומד פרוץ, לו: מבטל לעומד פרוץ, לו: מבטל העומד לפרוץ, כ) [עי' נעיל ד' י' ע"ב תוס' ד"ה ואלבעיים].

גליון הש"ס

גמ' אמר אביי מדרישא. כעין זה בכ"ק דף מ ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] גמ' וכי מי אמרשב"ג אתמרי לבוד הני מילי למעלה. עי' רשב"ם לישב מאי דקאמר מלעיל דף ט. ותו"ק:

מוסף רש"י

דאמר פחות מארבעה לבוד. רבן שמעון סבירא ליה בכל דוכתא פחות מד' כלבוד דמי (לעיל מ.), הני מילי למעלה. כגון קורה הישנה מכיתל זה ואינה נוגעת בכותל אחר דאיפליגו בה רשב"ג ורבנן (לעיל יז.), שריבן סלקא דעתך. כיון דריבן פתחים וחלונות הוה ליה פרץ מרובה, והיכי מלי מר למתני' ובלבד שיהא עומד מרובה, אלא שריבה בהן פתחים וחלונות. שעשה בהן הרבה פתחים וחלונות כביר כביר, מותר ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ, שיהא כין פתח לפתח יותר מכדי פתח (לעיל יא.). מקיפין בקנים. ואע"פ שרחב קנה אינו אלא תלת אגנע, ואם כן קנה לקנה שלשה טפחים חסר משהו, ואינה פרוץ מרובה על העומד שביר דמי, דאמריגן לעיל והוי ליה כולו עומד (סוכה ד.), מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה. שרוך לגיות בה מחיצות שנפלו מתחיתן וקיימות מלמעלה: ותלויות, מהו שתתיר לבטלה בחורבה שלא תהא כפרוצה לרה"ר (שבת קא.). אלא במים. כגון גזוטרא שהיא למעלה מן הים לתנן (לקמן מז.) דעשה מחיצה תלויה בביר ומתמלא, ואין כיר שכין שתי תלויות וחלקו בתחילה תלויה מלמעלה, מתלא זה מכלן וזה מכלן ואע"פ שלא עירבו (שבת קא.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com